

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ Μ.Ε. ΠΡΟΟΔΟΣ

www.proodos.gr

ΕΣΠΕΡΙΔΩΝ 104 ΚΑΛΛΙΘΕΑ (ΤΗΛ.:210 9514517)

ΑΙΓΑΙΟΥ 109 ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ (ΤΗΛ.:210 9355996)

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ

ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ Β΄ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2017

Α΄ΚΕΙΜΕΝΟ

In ea civitate, quam leges continent, boni viri libenter leges servant. Lex enim est fundamentum libertatis, fons **aequitatis**.[.....] *Ut corpora nostra sine mente*, sic civitas sine lege non stat. **Legum** ministri sunt magistratus, legum **interpretes** iudices, legum denique omnes servi sumus: sic enim liberi esse possumus.

Silius Italicus, **poeta** epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt.[.....] Silius animum tenerum habebat. Gloriam Vergili studebat ingeniumque eius fovebat. Eum ut puer magistrum honorabat. Monumentum eius, quod Neapoli iacebat, pro templo habebat.

Caesar **propter** frumenti **inopiam** legiones **in hibernis** multis conlocat.[...] Legatos omnes frumentum in castra importare iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes **adventare** audio; speculatores nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavere debetis; hostes enim de collibus advolare solent et caedem militum perpetrare possunt».

[...] Cassiope, **superba** forma sua, cum Nymphis se comparat. Neptunus iratus ad oram Aethiopiae urget beluam marinam, *quae incolis nocet*. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet !» Tum Cepheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam **se** movet. Repente Perseus calceis pennatis advolat; puellam videt et stupet forma puellae. Perseus **hasta** beluam delet et Andromedam liberat.[...]

Β΄ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1.Να μεταφράσετε τα παραπάνω αποσπάσματα.

(Μov. 40)

2.Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται στα παρακάτω ουσιαστικά:

civitate:κλητική ενικού

fons:γενική πληθυντικού

magistratus: αφαιρετική ενικού
iudices: αφαιρετική πληθυντικού
poeta: δοτική ενικού
bello: αιτιατική πληθυντικού
animus: γενική πληθυντικού
puer: δοτική πληθυντικού
magistrum: κλητική ενικού
frumenti: ονομαστική πληθυντικού
milites: ονομαστική ενικού
hostes: αιτιατική πληθυντικού
vim: αφαιρετική πληθυντικού
collibus: κλητική ενικού
deo: γενική πληθυντικού
hasta: αφαιρετική πληθυντικού

(Mov.8)

3. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται στις παρακάτω αντωνυμίες:

ea: αιτιατική ενικού ουδέτερου
quam: δοτική πληθυντικού στο ίδιο γένος
nostra: γενική πληθυντικού θηλυκού
his: ονομαστική πληθυντικού στο ίδιο γένος
se: δοτική ενικού στο ίδιο πρόσωπο

(Mov.5)

4. Να σχηματίσετε τις πτώσεις που ζητούνται στις παρακάτω συνεκφορές:

vir clarus: γενική πληθυντικού
calceis pennatis: αιτιατική ενικού

(Mov.2)

5. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται στα παρακάτω ρήματα:

continent: γ' πληθυντικό μέλλοντα
servant: β' ενικό παρακειμένου
habebat: β' πληθυντικό ενεστώτα
studebat: γ' ενικό μέλλοντα
audio: γ' πληθυντικό ενεστώτα
debetis: γ' ενικό παρακειμένου
nocet: α' πληθυντικό παρατατικού
respondet: β' πληθυντικό παρακειμένου
adligat: β' ενικό μέλλοντα
liberat: γ' πληθυντικό παρακειμένου

(Mov.10)

6. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται των ρημάτων sum και possum:

sum: β' πληθυντικό ενεστώτα
γ' πληθυντικό μέλλοντα
β' ενικό παρακειμένου
possum: β' ενικό ενεστώτα
γ' πληθυντικό παρατατικού

(Mov.5)

7. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις και να γράψετε από που εξαρτώνται:

aequitatis, legum, interpretes, poeta, propter inopiam, in hibernis, adventare superba, se, hasta

(Μov.10)

8. Να αναγνωρίσετε πλήρως συντακτικά τις παρακάτω δευτερεύουσες προτάσεις:

- “Ut corpora nostra sine mente(non stant)”
- “quae incolis nocet”

(Μov.10)

9. “ingenium eius”: Να αντικατασταθεί το eius με τον κατάλληλο τύπο της κτητικής αντωνυμίας suus,sua,suum .Ποια η διαφορά στη σύνταξη και τη σημασία;

(Μov.5)

10.“animum tenerum”:Στη συνεκφορά να αντικαταστήσετε τον επιθετικό προσδιορισμό με ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση δημιουργώντας μια νέα περίοδο λόγου.

(Μov.5)

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Β΄

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Β΄ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Σε αυτήν την πολιτεία, την οποία συγκρατούν οι νόμοι, οι καλοί άνδρες (πολίτες) πρόθυμα τηρούν τους νόμους. Γιατί ο νόμος είναι το θεμέλιο της ελευθερίας, η πηγή της δικαιοσύνης.[...] Όπως τα σώματά μας χωρίς τον νου/πνεύμα (δεν στέκονται/υπάρχουν), έτσι και η πολιτεία χωρίς τον νόμο δεν στέκεται/υπάρχει. Οι άρχοντες είναι θεράποντες των νόμων, οι δικαστές (είναι) ερμηνευτές των νόμων και τελικά όλοι (εμείς) είμαστε υπηρέτες των νόμων: γιατί έτσι μπορούμε να είμαστε ελεύθεροι.

Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άνδρας. Τα 17 βιβλία του για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα.[...] Ο Σίλιος είχε ευαίσθητη ψυχή. Τη δόξα του Βιργιλίου επεδίωκε και περιέβαλλε με αγάπη το πνεύμα του. Αυτόν τον τιμούσε, όπως ο μαθητής τον δάσκαλο (τιμά). Το μνημείο του, το οποίο βρισκόταν στη Νεάπολη, το θεωρούσε σαν ναό.

Ο Καίσαρας εξαιτίας της έλλειψης δημητριακών εγκαθιστά τις λεγεώνες (του) σε πολλά χειμερινά στρατόπεδα.[...] Δίνει εντολή σ' όλους τους διοικητές των λεγεώνων να μεταφέρουν σιτάρι στο στρατόπεδό (τους). Συμβουλεύει τους στρατιώτες (του) με τα εξής λόγια: «Πληροφορούμαι ότι οι εχθροί πλησιάζουν· οι ανιχνευτές μας αναγγέλλουν ότι αυτοί είναι/βρίσκονται κοντά. Οφείλετε/Πρέπει να φυλάγεστε από τη δύναμη των εχθρών· γιατί οι εχθροί συνηθίζουν να (εξ)ορμούν από τους λόφους και μπορούν να κατασφάξουν τους στρατιώτες (μας).

[...] Η Κασσιόπη, περήφανη για την ομορφιά της, συγκρίνει τον εαυτό της με τις Νύμφες (= Νηρηίδες). Ο Ποσειδώνας οργισμένος στέλνει στην ακτή της Αιθιοπίας θαλάσσιο κήτος, το οποίο βλάπτει/αφανίζει τους κατοίκους. Το μαντείο απαντά στους κατοίκους: «βασιλικό σφάγιο αρέσει στον θεό!». Τότε ο Κηφέας δένει την Ανδρομέδα σε έναν βράχο. Το κήτος κινείται προς την Ανδρομέδα. Ξαφνικά καταφθάνει πετώντας ο Περσέας με τα φτερωτά σανδάλια (του). Βλέπει την κόρη και θαμπώνεται από την ομορφιά της κοπέλας. Ο Περσέας σκοτώνει το κήτος με δόρυ και ελευθερώνει την Ανδρομέδα.[...]

2. civitas

fontium

magistratu

iudicibus

poetae

bella

animorum

pueris

magister

frumenta

miles

hostes/-is

viribus

collis

deorum/deum
hastis

3.id

quibus
nostrarum
haec
sibi

4.virorum clarorum
calceum pennatum

5.continebunt
servavisti
habetis
studebit
audiunt
debuit
nocebamus
respondistis
adligabis
liberaverunt/-ere

6.estis
erunt
fuisti
potes
poterant

7. aequitatis: γενική υποκειμενική στο fons

legum: γενική αντικειμενική στο ministri

interpretes: κατηγορούμενο του υποκειμένου (iudices) λόγω του εννοούμενου συνδετικού ρήματος (sunt)

poeta: ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο Silius Italicus

propter inopiam: εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο conlocat

in hibernis: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο conlocat

adventare: αντικείμενο στο audio, ειδικό απαρέμφατο(ετεροπροσωπία)

superba: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο Cassiope λόγω του ρήματος δράσης comparat

se: αντικείμενο του ρήματος movet. Η αντωνυμία se αναφέρεται στο υποκείμενο (belua) του ρήματος (movet) και επομένως έχουμε ευθεία (ή άμεση) αυτοπάθεια

hasta: αφαιρετική οργανική του οργάνου στο ρήμα delet

8. Ut corpora nostra sine mente (non stant): δευτερεύουσα επιρρηματική, απλή, παραβολική, συγκριτική, που δηλώνει τον τρόπο. Εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο ut και εκφέρεται με οριστική (εννοούμενο ρήμα non stant), αφού η σύγκριση αφορά σε δύο καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται ότι

είναι αντικειμενική πραγματικότητα. Η παραβολική πρόταση λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης. Ο α' όρος είναι η κύρια πρόταση «sic civitas...non stat». Το τροπικό επίρρημα sic της κύριας προεξαγγέλλει την απλή παραβολική/συγκριτική πρόταση του τρόπου.

quae incolis nocet: δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, προσδιοριστική στη λέξη beluam της κύριας, λειτουργεί όπως ο επιθετικός προσδιορισμός. Εκφέρεται με οριστική (nocet: οριστική ενεστώτα) και δηλώνει το πραγματικό γεγονός.

9.ingenium suum. Το eius δηλώνει απλή κτήση(γενική κτητική) ενώ το suum δηλώνει κτήση με αυτοπάθεια(επιθετικός προσδιορισμός)

10.Ο επιθετικός προσδιορισμός tenerum ισοδυναμεί με δευτερεύουσα αναφορική πρόταση:animus/animum,qui tener est.